

EN NOTIS UR KÄLLORNA:

Att fartyg brunnit upp för ankar inne i hamnar är välkänt i äldre tid. Vrakfynd med kraftiga eldskador är påträffade t ex vid Dalarö i Stockholms skärgård.

Från just 1700-tal och även där från en hamn på Dalbokusten i Vänern anför Helmer Lagergren i Kristinehamn fordomtima(1907)en belysande händelse.

Det gällde Kristinehamnsborgarnas Jonas Kruse och Abraham Sjöberg skuta, som lossat stångjärn i Vänersborg och i återfrakt tagit bl a några tunnor salt. På hemväg vart det stiltje och man gick in i Hjälå hamn i Bolstad gäll(socknen). Sannolikt åsyftas någon av de sädra av det flertal ankarplatser som låg kring Gälle udde(Gällenas är känt som hamn sedan åtminstone 1500-tal; se vänerkartan). I hela åtta dagar fortsatte det att vara vindstilla och besättningen med skepparen Anders Jonsson och båtsmännen Abraham Flink, Jonas Gisslesson och Jon Larsson låg kvar ombord men måste då och då fara in till land för att proviantera. Vid sista turen var Flink och Gisslesson iland längre än vanligt medan skepparen och Larsson satt och rökte. Vid tiotiden kröp de emellertid till kojs. Larsson tittade ut lite senare och såg då de andra komma roende. De steg då upp och tillsammans gick man in i plikten(förskansen)där eld gjordes upp för matlagningen. Sedan släcktes elden och alla kojade. Gisslesson gick dock först ut för att byta kläder och använde då en torrvedssticka för att lysa sig med. När Larsson såg det meddelade han detta till skepparen, som tillsade Gisslesson att släcka. Gisslesson åtlydde ordern och kastade eldglöden på fyrstenen. Vid 2-tiden vaknade så Flink av ett sprakande ljud och upptäckte att hela fören stod i lågor. Man försökte släcka med en i hast improviserad langarkedja men det enda som kunde räddas var några valar fisk, något tåg och mesanseglat, vilket skepparen kapade med kniv, trots att fem bönder hunnit ro ut till hjälp. Händelsen ägde rum i början av oktober år 1730.

I rådsturättens domslut fälldes Gisslesson och skepparen. Mot den fällande domen mot skepparen protesterade Kristinehamns hela skepparkår med ett mer eller mindre klart uttalat strejkhot. Om detta fick någon effekt framgår emellertid inte av handlingarna.